

Терешко Ю.В., к.е.н., доцент

Доцент кафедри цифрових технологій та проектно-аналітичних рішень,

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»»

(м. Запоріжжя, Україна)

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

В умовах глобалізації та сучасних викликів сталий розвиток промислових підприємств набуває особливого значення для України. Теоретичною основою концепції сталого розвитку є збалансоване поєднання трьох компонентів: економічного зростання, екологічної безпеки та соціальної відповідальності [1]. У промисловості ці принципи реалізуються через підвищення енергоефективності, раціональне використання ресурсів, зменшення техногенного навантаження на довкілля та впровадження інноваційних технологій. Згідно з даними Мінекономіки, у 2024 році ВВП України зріс на 4,2% порівняно з аналогічним періодом попереднього року, а промислове виробництво збільшилося на 3,6% [2]. Це свідчить про відновлення виробничого потенціалу, хоча темпи зростання залишаються нерівномірними серед різних галузей. Сталий розвиток промисловості в Україні є ключовим завданням у контексті післявоєнного відновлення економіки та інтеграції у світові виробничі ланцюги. Підприємства промислового сектору мають адаптуватися до нових умов, поєднуючи економічні цілі з екологічною та соціальною відповідальністю. У 2024 році спостерігалось поживавлення у ключових галузях промисловості. Так, обсяг реалізованої продукції становив близько 3,7 трлн грн, що на 12% більше, ніж у 2023 році [3]. При цьому експорт промислової продукції зріс на 24%, сягнувши близько 680 млрд грн. Частка переробної промисловості у структурі реалізації збільшилася до 59,9% [3]. Ключові показники розвитку галузі промисловості України представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Ключові показники розвитку промисловості України у 2024 році [3]

Галузь	Зростання виробництва, %	Частка у пром. реалізації, %	Експорт, млрд грн	Інвестиції / угоди
Металургія	+29,8	18,5	≈ 250	Значний приплив капіталу
Переробна промисловість	+11,0	59,9	≈ 300	Активне зростання
Хімічна промисловість	+3,9	8,2	≈ 40	Помірне зростання
Гумові та пластмасові вироби	+7,5	3,5	≈ 15	Інноваційні проекти
Загалом промисловість	+3,6	100	≈ 680	174 угоди (+92,3% р/р)

За даними таблиці можна зробити наступні висновки: найбільш динамічно розвивалися металургія (+29,8%) та переробна промисловість (+11%), що свідчить про поступове відновлення технологічно інтенсивних сегментів економіки. Кількість інвестиційних угод зросла майже вдвічі – до 174 у 2024 році, що підтверджує інтерес бізнесу до розвитку нових напрямів, зокрема у сфері «зелених» та оборонних технологій.

Таким чином, виявлені тенденції зумовлюють необхідність визначення стратегічних орієнтирів для подальшого зростання промисловості, які базуються на принципах сталого розвитку:

1. Енергоефективність та декарбонізація. Підвищення енергоефективності дозволяє зменшити витрати підприємств, скоротити залежність від імпорتنих енергоносіїв та знизити викиди парникових газів. В умовах інтеграції до ЄС та дії «Зеленого курсу» саме декарбонізація стає стратегічним пріоритетом для української промисловості. Наприклад, металургійні підприємства все активніше переходять на електродугові печі та відновлювані джерела енергії.

2. Циркулярна економіка. Використання відходів як вторинної сировини зменшує навантаження на довкілля та сприяє раціональному

використанню ресурсів. Впровадження замкнених циклів виробництва дозволяє знизити собівартість продукції та збільшити екологічну відповідальність бізнесу. Україна вже має приклади переробки металобрухту, використання біовідходів у агропромисловості та впровадження практик повторного використання у хімічній промисловості.

3. Екологічна безпека виробництва. Перехід на стандарти ISO 14001 та впровадження екологічного менеджменту дозволяє мінімізувати ризики техногенних аварій і підвищити якість продукції. Забезпечення екологічної безпеки є обов'язковою умовою для участі українських компаній у глобальних ланцюгах постачання, оскільки міжнародні партнери дедалі більше орієнтуються на екологічно чисті технології.

4. Інноваційні технології. Цифровізація виробництва (Industry 4.0 та перехід до Industry 5.0), використання штучного інтелекту, IoT-систем, хмарних платформ і цифрових двійників дозволяють підприємствам підвищити ефективність, знизити витрати та гнучко реагувати на зміни попиту. Це також створює передумови для розвитку високотехнологічних секторів і залучення інвестицій у модернізацію виробництва.

5. Соціальна відповідальність бізнесу. Орієнтація на добробут працівників, безпеку праці та інвестиції у розвиток громад забезпечують соціальну стабільність та довгострокову довіру до підприємства. У сучасних умовах відповідальний бізнес має конкурентні переваги на міжнародному ринку, адже іноземні партнери дедалі більше враховують ESG-показники (Environmental, Social, Governance) під час вибору контрагентів.

Висновки. Розвиток промислових підприємств у контексті сталого розвитку є комплексним процесом, що вимагає синергії державної політики, бізнес-ініціатив та міжнародної підтримки. У 2024 році фінансовий результат великих і середніх підприємств склав 947,3 млрд грн прибутку до оподаткування, що свідчить про поступове відновлення рентабельності сектора. Проте рівень прямих іноземних інвестицій знизився до 1,99% від ВВП, що демонструє залежність розвитку від внутрішніх ресурсів та обмеженість зовнішнього

фінансування. Подальший поступ у цій сфері можливий лише за умови модернізації виробничих потужностей, розвитку людського капіталу та інтеграції інноваційних цифрових і «зелених» технологій. Таким чином, сталий розвиток виступає не тільки як вимога часу, а й як стратегічна перспектива для підвищення конкурентоспроможності української промисловості.

Список використаних джерел:

1. Кабінет Міністрів України. WIN-WIN цифрова стратегія до 2030 року. Київ, 2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 25.09.2025).
2. Міністерство економіки України. SME Strategy 2024–2027. Київ, 2024. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 29.09.2025).
3. Державна служба статистики України. Промислове виробництво у 2024 році. Київ, 2025. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 29.09.2025).